

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de doorlichting van
Gemeentelijke Basisschool De Toverberg & Het Klimtouw te Kampenhout (Berg)**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 12641
Instelling Gemeentelijke Basisschool De Toverberg & Het Klimtouw
Directeur FANNY CABIE
Adres Gemeenteweg 2 - 1910 Kampenhout (Berg)
Telefoon 016-65.99.77
Fax 016-65.99.93
E-mail directie@detoverberg.be
Website www.kampenhout.be/gemeenteschool

Bestuur van de instelling Gemeentebestuur van Kampenhout
Adres Gemeentehuisstraat 16 - 1910 KAMPENHOUT

Scholengemeenschap Kastze
Adres Waterleestweg 20 - 1980 EPPEGEM
CLB Vrij CLB Haacht
Adres Molenstraat 42 - 3140 KEERBERGEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 28-01-2013, 29-01-2013 en 31-01-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 31-01-2013
Datum bespreking verslag met de instelling 20-02-2013

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Els Ver Eecke
Teamleden Stefan Pasture
Jan Van Eeckhout
Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie.....	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.3 Vaststellingen kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en muzische vorming	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Frans	10
3.1.1.5 Lager onderwijs: ICT.....	13
3.1.1.6 Lager onderwijs: sociale vaardigheden	14
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Professionalisering	18
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	18
4.2 Begeleiding.....	19
4.2.1 Leerbegeleiding	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?.....	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	24
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	25
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	25
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De gemeentelijke basisschool van Kampenhout bestaat uit drie vestigingen. Tegen de sporthal van de deelgemeente Berg bevindt zich de lagere afdeling van De Toverberg. De kleuterafdeling ligt op wandelafstand. Momenteel zijn de bouwwerken gestart waardoor de kleuterafdeling op dezelfde campus wordt ingeplant als de lagere afdeling. De vestigingsplaats Het Klimtouw in de deelgemeente Nederokkerzeel valt op door haar kleinschaligheid en biedt een lagere afdeling met graadsklassen. Door haar landelijke ligging rekruteert de school vooral leerlingen uit de onmiddellijke omgeving.

Onder leiding van een nieuwe directeur heeft de school onder meer de aanbevelingen uit de vorige doorlichting aangegrepen om op zoek te gaan naar een nieuw elan. Daarbij wordt het belang van een positief schoolklimaat en van de sociaal-emotionele ontwikkeling meer beklemtoond. Zowel in De Toverberg als in Het Klimtouw staat het welbevinden centraal waardoor elk kind gestimuleerd en ondersteund wordt om samen de klim naar de top te wagen.

Op basis van het vooronderzoek onderzocht de onderwijsinspectie tijdens deze doorlichting de leergebieden wiskundige initiatie en muzische vorming in de kleuterafdeling. In de lagere afdeling werd ingezoomd op het leergebied Frans en de leergebiedoverschrijdende eindtermen over informatie- en communicatietechnologie (ICT) en sociale vaardigheden. Daarnaast peilde de inspectie naar de kwaliteit van de deskundigheidsbevordering, de leerbegeleiding en het algemeen beleid van de school.

Het team van de kleuterafdeling garandeert een evenwichtig aanbod voor wiskundige initiatie en muzische vorming door de leerplandoelen als referentiekader te hanteren bij de planning en bewaking van hun activiteiten. Het nieuwe observatiesysteem zorgt ervoor dat ook de beeldvorming afgestemd is op de leerplandoelen. Met doelgerichte en geïntegreerde activiteiten binnen een gevarieerd aanbod van speelleersituaties krijgen de kleuters veel kansen om al explorerend en manipulerend wiskundige ervaringen en inzichten op te doen en te experimenteren met muzische expressievormen. Het kleuterteam levert gewaardeerde inspanningen om de ouders te informeren over de klasactiviteiten en de ontwikkeling van hun kind.

De teams van de lagere afdeling slagen erin om de eindtermen Frans met zo veel mogelijk leerlingen te bereiken. Met het oog op communicatief taalvaardigheidsonderwijs koos de school ervoor om een onderwijsleerpakket te volgen dat aansluiting bij de vernieuwde eindtermen en leerplandoelen garandeert. Met specifieke initiatieven en actieve werkvormen wakkert de school de spreekdurf en de motivatie voor het vreemdtaalleren aan. Het natuurlijke taalleren en de spontane mondelinge interactie kunnen nog bevorderd worden door de didactische aanpak en het didactisch materiaal te optimaliseren. In de evaluatie- en rapporteringspraktijk kunnen de mondelinge vaardigheden nog aan belang winnen.

Voor de implementatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT ontwikkelde de ICT-coördinator een beleidsplan met acties, terwijl het intern leiderschap een ontwikkelingsplan met een leerlijn uitwerkte. Beide planningsdocumenten zijn van zeer recente datum. Het intentioneel nastreven van de technische vaardigheden rust in hoofdzaak op de schouders van de ICT-coördinator. In het kader van actief leren krijgen de leerlingen in de klaspraktijk voldoende kansen om met diverse ICT-media te oefenen of informatie te verwerven en te verwerken. Toch kent de school nog een groeimarge op het vlak van het gezamenlijk en doelgericht nastreven van deze eindtermen. Een gedragen schoolvisie en –planning kunnen niet alleen leiden tot een gedeelde verantwoordelijkheid, maar ook tot een meer transparante en evenwichtige evaluatie- en rapporteringspraktijk.

Voor het nastreven van de leergebiedoverschrijdende eindtermen sociale vaardigheden is het leerplan voor het domein mens van het leergebied wereldoriëntatie richtinggevend. Op basis van een onderwijsleerpakket geven de leraren zelf vorm aan activiteiten die passen binnen vier schoolthema's. Met doelgerichte lessen en een geïntegreerde aanpak binnen verschillende leergebieden, met coöperatieve en actieve werkvormen en met specifieke initiatieven krijgen de leerlingen ruimschoots oefenkansen om op

een positieve wijze met elkaar te leren omgaan en te leren samenwerken. De stimulansen tot zelfreflectie bij de leerlingen en de expliciete aandacht voor sociale vaardigheden op het rapport zijn een voorbeeld van goede praktijk. De school kan de verticale samenhang in het aanbod optimaliseren door overlappingen en hiaten in kaart te brengen.

Onder impuls van de directeur leggen de meeste teamleden een nascholingsbereidheid aan de dag. Bovendien hechten de meesten belang aan collegiale samenwerking. Toch staan nog niet alle teamleden open voor elkaars deskundigheid en worden waardevolle kansen gemist om de aanwezige expertise uit te wisselen en te benutten. De school is gebaat bij de uitwerking van een gedragen visie op professionalisering gestoeld op schoolprioriteiten en individuele nascholingsbehoeften.

De school beschikt over een beknopte zorgvisie die momenteel wordt herwerkt door de directeur en de zorgcoördinator. Vanuit de visie van de directeur wist de school het zittenblijven sterk te reduceren. De meeste leraren zorgen voor een gedifferentieerde ondersteuning. Het zorgteam stimuleert en ondersteunt het handelingsgericht werken. Nog niet alle teamleden zijn doordrongen van deze zorgprincipes waardoor het nodig is om meer garanties op gelijkgerichtheid en continuïteit in de leerbegeleiding te voorzien. De school kiest ervoor om de zorgleerkracht vooral in te zetten in de lagere afdeling van de Toverberg. In de kleuterafdeling en in Het Klimtouw wordt de verantwoordelijkheid voor het verlenen van verhoogde zorg vooral bij de klasleraar gelegd. Toch geven leraren in deze vestigingen aan nood te hebben aan een meer intensieve zorgondersteuning.

Het intern leiderschap wordt gekenmerkt door bereikbaarheid, gedrevenheid, interesse en respect voor de eigenheid van het schoolleven in de drie vestigingsplaatsen. Vanuit haar werkkraft en haar democratisch leiderschap vraagt de directeur meer aandacht voor de onderwijskundige aspecten van de schoolwerking. Door met de hulp van een ondersteunend netwerk werk te maken van visieontwikkeling en interne kwaliteitszorg kunnen vernieuwingen meer gefaseerd worden aan de hand van duidelijk afgebakende prioriteiten en kan de school groeien op het vlak van gezamenlijke doelgerichtheid en gedeelde verantwoordelijkheid.

De inspectie sluit deze doorlichting af met een gunstig advies. Ze vertrouwt erop dat in de school de nodige dynamiek aanwezig is om verder te gaan op de ingeslagen weg, de reeds geplande vernieuwingen uit te voeren en werk te maken van de aanbevelingen in dit verslag. Het inspectieteam gaat ervan uit dat het team onder de richtinggevende leiding van de directeur de onderwijskwaliteit zal bewaken en verder zal verhogen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

wiskundige initiatie
muzische vorming

Lager onderwijs

Frans
sociale vaardigheden
ICT

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wiskundige initiatie in voldoende mate na. Dat blijkt vooral uit het doelgericht aanbod en de nauwgezette opvolging van de kleuters. Alle domeinen komen voldoende en in gevarieerde situaties aan bod. De krachtige en gestructureerde leeromgeving biedt kansen om op een betrokken en speelse manier vaardigheden te oefenen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate na. Ze creëert een krachtige leeromgeving met een doelgericht en geïntegreerd aanbod. De leraren waken erover dat de verschillende domeinen evenwichtig aan bod komen.

3.1.1.3 Vaststellingen kleuteronderwijs: wiskundige initiatie en muzische vorming

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De leraren gebruiken bij de planning en de voorbereiding van het aanbod consequent het leerplan en het elektronische doelenboek dat hierop is afgestemd. Dit digitaal bewakingsinstrument ondersteunt de meeste leraren om een voldoende brede invulling te geven aan de verschillende domeinen van de leergebieden wiskundige initiatie en muzische vorming.

Hoewel er relatief weinig aandacht wordt besteed aan een gezamenlijke visieontwikkeling voor de leergebieden in de focus, passen de teamleden de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen toe.

Veeleer vanuit hun opgebouwde expertise als ervaren leraar of vanuit inzichten uit hun recent gevolgde lerarenopleiding hebben de leraren ruime aandacht voor het leren als actief en constructief proces. Daarbij krijgen de kleuters ruimte om probleemoplossend te werken, te handelen en te verwoorden.

De leraren koppelen de leerplandoelen aan de verschillende thematische activiteiten en aan de weerkerende klasrituelen. In de dagplanningen selecteren zij voor elke activiteit enkele relevante doelen. De leraren gaan tussentijds na welke domeinen of leerplandoelen onvoldoende aan bod kwamen en stemmen het activiteitenaanbod hierop af. Een aantal teamleden geeft aan dat het bewakingsproces tijdsintensief is en dat de ondersteunende planningsdocumenten nog aan functionaliteit kunnen winnen.

Bij de keuze en de uitwerking van de thema's vertrekken de leraren vanuit de interesse en de leefwereld van de kleuters. Horizontale samenhang tussen de

verschillende leergebieden en domeinen is ingebed in de thematische werking. De verticale samenhang wordt ondersteund door de groeiende gerichtheid op het leerplan en door de aanvullende schoolafspraken vanuit het vooral informele overleg.

De leraren hebben nauwelijks aandacht voor de na te streven woordenschat. Er is geen gradueel opgebouwde begrippenlijst waarin het team accenten legt voor de wiskundetaal.

Inhouden en activiteiten rond 'tijd' komen dagelijks aan bod in de kring. De leraren vertrekken vanuit een muzisch, fantasierijk verhaal of vanuit klaspoppen om samen nieuwe dingen te exploreren. De klasinrichtingen bevorderen de oriëntatie in de ruimte. Tijdens hoeken- of contractwerk doen de kleuters aan de werktafels al spelend ervaringen op met tellen, ordenen, vergelijken, meten en construeren. Ze krijgen ook kansen om te experimenteren met verschillende materialen en technieken. Soms kan het klasbeeld als pedagogische ondersteuning nog aan kracht winnen.

Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

Alle kleuters zijn betrokken. De overgangsmomenten tussen de activiteiten verlopen doorgaans op een muzische wijze. De beschikbare onderwijstijd wordt optimaal aangewend. Leraren houden rekening met de verschillende leeftijden van de kleuters door verschillende doelen te selecteren of door differentiatie in een vooropgesteld doel te voorzien. De meeste leraren zijn ervaren in het uitlokken van kleutercommentaar op wiskundige en muzische ervaringen. Ze stellen open vragen of laten de kleuters de activiteiten verklaren of beoordelen.

Voor de oudste kleuters organiseert de kleuterafdeling recent bewust gemengde klasgroepen. Het team is overtuigd van de meerwaarde van deze groeperingsvorm. Deze specifieke groeperingsvorm wordt doelgericht en doeltreffend uitgebouwd. Het gedifferentieerd onderwijsaanbod en de efficiënte klasorganisatie zijn hiervoor illustratief. De kleuters krijgen alle kansen om hun groei- en leerproces op eigen tempo te doorlopen. Onderwijs op maat van het kind bevordert het welbevinden en de betrokkenheid.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Er zijn voldoende en diverse ontwikkelingsmaterialen beschikbaar voor wiskundige initiatie en muzische vorming.

De graduele opbouw van de kalenders en tijdslijnen, de pictogrammen, de getal- en cijferbeelden maken de verticale samenhang zichtbaar in het klasbeeld en bieden de nodige visuele ondersteuning. De continuïteit gaat verder in het eerste leerjaar. De puzzelhoeken zijn gradueel opgebouwd. Aan de verschillende werktafels is er een ruim aanbod van concrete materialen. Meestal worden de speelhoeken optimaal verrijkt met (werkelijkheidsgerichte) materialen die de kleuters uitnodigen om hun wiskundig inzicht te verdiepen of te stimuleren en om zich muzisch te uiten. In enkele klassen kan de zandtafel meer verrijkt worden in functie van het domein meten en kan de spiegel meer functioneel worden ingezet.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Zowel voor het leergebied wiskundige initiatie als voor muzische vorming worden alle domeinen op een evenwichtige en representatieve wijze geëvalueerd. Met het nieuwe observatiesysteem hebben de leraren systematisch aandacht voor de afstemming van de evaluaties op de leerplandoelen. De observaties geven een correct en nauwkeurig beeld over het bereiken van de leerplandoelen. Het

elektronische observatie-instrument wordt aangevuld met eigen observatiegegevens. Een efficiënt gebruik van de verschillende observatie- en evaluatie-instrumenten dringt zich op.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De leraren hanteren doelgerichte observaties om een betrouwbaar en breed beeld te krijgen van de ontwikkeling van de kleuters. Deze bevindingen vormen de basis voor een gedifferentieerd aanbod. Wanneer het ontwikkelingstraject van de kleuters wat moeilijker verloopt, overleggen de leraren met de zorgcoördinator om een gepast antwoord te bieden op de problemen.

Het overleg met de zorgcoördinator verloopt vooral op formele basis. Het gebrek aan informeel overleg wordt als een gemis ervaren.

Het is een kenmerk van de kleuterafdeling om zeker voldoende aandacht te besteden aan de sterktes van de kleuters.

Afstemming met partners
Samenwerking

Het team betreft de ouders veelvuldig bij het vorderingstraject van de kleuters. Zowel informeel als formeel bouwen de leraren samen met de ouders aan een participatieve school. Via een heen-en weerschrift en het digitaal doorsturen van de weekplanning zijn de ouders op de hoogte van de activiteiten van hun kleuters en kunnen ze erop inspelen.

De vlotte samenwerking met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) bevordert de gerichte ondersteuning van zorgbehoevende kleuters.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Voor muzische vorming sloot het kleuterteam gedeeltelijk aan bij het ontwikkelingstraject dat de lagere afdeling diende te volgen na de vorige schooldoorlichting. Daarnaast nam het schoolteam nog het initiatief om rond het domein media gezamenlijk een vorming te volgen.

Een aantal leraren beschikt over bijzondere expertise. Het is een blijvende uitdaging om als team van elkaar te leren.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Frans

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied Frans in voldoende mate. Doorheen een gradueel opgebouwd en samenhangend onderwijsaanbod besteden de leraren aandacht aan de verschillende domeinen van het leergebied. Het veilig klasklimaat, het werken met functionele contexten en enkele specifieke schoolinitiatieven bevorderen het enthousiasme en de betrokkenheid van de leerlingen voor het vreemdetalenleren.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Bij de planning en de invulling van het onderwijsaanbod hanteren de leraren het onderwijsleerpakket als referentiekader. Onder impuls van ouders koos de school enkele jaren geleden voor de graduele invoering van een nieuw onderwijsleerpakket. Daarbij vormden de mogelijkheden om meer gericht werk te maken van communicatief taalvaardigheidsonderwijs een belangrijk criterium.

Het consequente gebruik van het onderwijsleerpakket door de klasleraren garandeert een volledig, gradueel opgebouwd en samenhangend onderwijsaanbod. Na de invoering onderzocht de school of de gewijzigde eindtermen en leerplandoelen voldoende in het pakket aan bod komen. In de graadsklas van de derde graad van Het Klimtouw zijn de lestijden voor Frans

verdeeld over de klasleraar en een ambulante leraar. Door een duidelijke taakverdeling en een nauwe samenwerking staan ze garant voor de nodige continuïteit in het aanbod.

Uit planningsdocumenten, leerlingenmaterialen en observaties blijkt dat er in het onderwijsaanbod naast het aanleren van woordenschat en grammatica ook gerichte aandacht gaat naar het oefenen van de vier vaardigheden en naar mondelinge interactie. Leraren wijzen bovendien geregeld op het belang van strategiegebruik bij taaltaken. Vanuit het onderwijsleerpakket is er bij het taalleren ook ruimte voor kennismaking met de socioculturele leefwereld van Franstaligen.

De leraren weten een veilige klassfeer te creëren waardoor leerlingen de nodige spreekdurf aan de dag leggen. Aan de hand van spreekopdrachten die gekaderd zijn binnen functionele contexten kunnen de leerlingen mondelinge vaardigheden inoefenen in wisselende groeperingsvormen. Doordat de taaltaken aansluiten bij hun leefwereld gaan de leerlingen betrokken en gemotiveerd aan de slag.

Door het instuderen en spelen van dialogues of toneeltjes worden de spreekvaardigheid en de mondelinge interactie gestimuleerd. Er is evenwel nog een groeimarge op het vlak van spontane mondelinge interactie, waarbij leerlingen zich uit de slag kunnen trekken in veel voorkomende communicatieve situaties. Tijdens de bijgewoonde activiteiten gebruikten een aantal leraren nog onvoldoende het Frans als voertaal. Daarnaast kan de aanwezigheid van Franstalige leerlingen als bron van authentieke taal meer benut worden om het natuurlijke taalleren te verhogen.

Opmerkelijk zijn de specifieke initiatieven die de school neemt om leerlingen te motiveren voor het vreemdetaleren. Zo is er de Franstalige modeshow die de leerlingen van de derde graad van Het Klimtouw houden voor de hele vestiging en de taalklas voor het vijfde leerjaar in De Toverberg. Dat laatste initiatief kadert in een uitwisselingsproject met een school uit Waterloo. Daarbij ervaren de leerlingen rechtstreeks het nut van het Frans. De leerlingen van beide scholen communiceren schriftelijk met elkaar en leren in een levensechte context ongedwongen met elkaar spreken tijdens gezamenlijke activiteiten in Vlaanderen en Wallonië.

De school ondernam nog geen doelbewuste acties om kinderen bijvoorbeeld via taalinitiatie of talensensibilisering vóór de derde graad op een speelse manier in contact te brengen met het Frans.

Materieel beheer

Uitrusting
Leermiddelen

In het klasbeeld zijn een aantal ondersteunende grammaticale structuren aan de wand aangebracht die functioneel worden aangewend. Er wordt geen gebruik gemaakt van wandplaten met korte standaardzinnen die de mondelinge interactie kunnen bevorderen. Vertalende woordenboeken ontbreken in een aantal klassen. Leerlingen mogen wel opzoekwerk of (ver)taalgerichte oefeningen uitvoeren op de computer via CD-roms of het internet. In de beide vestigingen met een lagere afdeling zijn er echter geregeld internetproblemen waardoor didactische toepassingen de mist in gaan. De aanwezige Franstalige boekjes of stripverhalen worden door de leerlingen zelden gelezen. Leraren zetten ook digitale bordboeken, filmpjes en luisterfragmenten in om leerlingen vertrouwd te maken met de Franse taal. Uit bekommernis dat het voor de

leerlingen wellicht te moeilijk is, maken sommige leraren nog te weinig gebruik van de mogelijkheden die de (semi-)authentieke luisterfragmenten uit het onderwijsleerpakket bieden om de Franse taal op een natuurlijke manier te laten ervaren en in te oefenen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief

Voor de evaluatie baseren de leraren zich in hoofdzaak op de schriftelijke methodegebonden toetsen, aangevuld met eigen toetsen over woordenschat en grammatica. De meeste leraren besteden in de evaluatie ook aandacht aan het mondelinge taalgebruik via korte luisteropdrachten, voorbereide dialogues of spreekopdrachten. In tegenstelling tot de uitgangspunten van het leerplan en de eindtermen ligt het accent veeleer op de schriftelijke toetsing van kennis en vaardigheden. Daarnaast kan de evaluatie soms aan validiteit winnen ten opzichte van de eindtermen en de leerplandoelen.

Rapporteringspraktijk

*Evenwichtig / volledig
Interne / externe communicatie*

Het rapport geeft één cijfer voor Frans weer. De lading die dit cijfer dekt, is leraarafankelijk en wordt niet beschreven. Daardoor geeft het rapport geen evenwichtig of volledig beeld van de vorderingen voor de verschillende facetten van dit leergebied.

Om de overstap vlot te laten verlopen, maakt de school ten behoeve van de toekomstige secundaire school over elke leerling een BaSO-fiche aan die onder meer informatie bevat over de resultaten voor Frans.

Begeleiding

Leerbegeleiding
*Beeldvorming
Zorg*

Bij de aanvang van het vijfde leerjaar is er geen formele screening of neerslag van de beginsituatie van de leerlingen op het vlak van taalvaardigheid Frans. Leraren weten wel welke leerlingen het Frans als thuistaal hebben.

Ter voorbereiding van de overgangsgesprekken maken de leraren van het vijfde leerjaar per leerling een eindverslag waarin de mogelijkheid bestaat om eventuele problemen voor woordenschat, grammatica en spreken binnen het leergebied Frans te signaleren. De andere vaardigheden en de attitudes ontbreken in het rijtje. Wel is er ruimte om specifieke talenten te beschrijven en aan te geven welke ondersteunende maatregelen werden genomen. Dit verslag brengt de beginsituatie bij de start van het zesde leerjaar in kaart en biedt aangrijpingspunten voor het bieden van onderwijs op maat.

De mate waarin leraren voor Frans inspelen op en rekening houden met de verschillen tussen leerlingen is wisselend. De school kent nog een groeimarge in het gericht differentiëren, ondersteunen en remediëren van leerlingen voor dit leergebied.

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

Enkele jaren geleden werd een nascholing gevolgd over de nieuwe eindtermen Frans. Recent ondernamen de leraren weinig initiatieven om zich verder te professionaliseren voor dit leergebied.

Kwaliteitszorg

De school neemt met de oudste leerlingen van beide vestigingen van de lagere afdeling jaarlijks deel aan een externe koepelgebonden eindtoets. Op klasniveau bespreekt de directie de resultaten in hoofdzaak met de betrokken klasleraren. Tot op heden gaven deze resultaten nog geen aanleiding tot een kwaliteitsdiscussie op schoolniveau of tot bijstellingen van de visie of van het onderwijsaanbod.

3.1.1.5 Lager onderwijs: ICT

Voldoet

De lagere afdeling streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor ICT in voldoende mate na. Ze beschikt over een ICT-beleidsplan en een leerlijn om een gradueel en geïntegreerd aanbod te realiseren.

Curriculum

Onderwijsaanbod

Referentiekader

Planning

Evenwichtig en volledig

Samenhang

Brede harmonische vorming

Actief leren

De ICT-coördinator ontwikkelde een ICT-beleidsplan. Hierin wordt de huidige, de wenselijke en de toekomstige situatie van de software en hardware evenals de nascholingsvisie beschreven. Gezien de ICT-coördinator ook instaat voor het aanleren van technische vaardigheden in een computerklas werkte hij een programma en een planning per leerjaar uit. Daarnaast ontwikkelde het schoolbeleid heel recent een ander ICT-ontwikkelingsplan met een leerlijn.

Hoewel de meeste teamleden in voldoende mate vertrouwd zijn met de eindtermen en ontwikkelingskansen bieden aan de kinderen, is de leerlijn onvoldoende gekend. Het team beschouwt het doelgericht nastreven van de eindtermen veeleer als de verantwoordelijkheid van de ICT-coördinator.

Als aanloop tot het aanleren van de technische ICT-vaardigheden informeert de ICT-coördinator naar de thema's waar de klasleraren rond werken om hier op te kunnen inspelen. De moeilijkheidsgraad van het ICT-aanbod ligt hoog.

De meeste leraren weten in hun klaspraktijk de ICT-media aan te wenden om het actief leren bij hun leerlingen te bevorderen en activiteiten betekenisvoller te laten verlopen. ICT wordt gebruikt als ondersteuning en facilitering van het leren. Daarnaast schakelen leraren ICT in tijdens zelfstandig werk of in functie van differentiatie. Ideeën creatief vormgeven (eindterm 5) en veilig en doelmatig communiceren (eindterm 8) krijgen in meerdere klassen minder doelbewust aandacht.

Het team kiest ervoor om de leerlingen van de tweede graad te leren blind typen.

Materieel beheer

Uitrusting

Leermiddelen

De school heeft een computerklas in de twee vestigingen met een lagere afdeling. De ICT-coördinator actualiseert en onderhoudt de ICT-infrastructuur van de hele school. In alle klassen zijn er één of meerdere computers met internetverbinding. De internetverbinding hapert echter geregeld. De betrokkenheid van de klasleraren voor het aanbrengen en het gebruiken van educatieve software in de klaspraktijk is wisselend. Een aantal klassen beschikt over een digitaal bord. De school maakt ook gebruik van andere media zoals een camera en een digitaal fototoestel.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig / representatief

Leerlingvolgsysteem

De school heeft geen duidelijke visie op de evaluatie van de leergebiedoverschrijdende ICT-eindtermen. De ICT-coördinator quoteert de technische vaardigheden van de leerlingen. De klasleraren hanteren een procesmatige mondelinge evaluatie tijdens het uitvoeren van opdrachten.

Het leerlingvolgsysteem vermeldt niet systematisch vorderingen in ICT-vaardigheden.

Rapporteringspraktijk

Evenwichtig / volledig

Interne / externe communicatie

Voor de rapportering maken de leraren vooral gebruik van de cijfers die de ICT-coördinator aanlevert. De gehanteerde evaluatiecriteria zijn weinig transparant voor de klasleraren. Het cijfer voor ICT wordt op het rapport samengevoegd met de cijfers voor het leergebied wereldoriëntatie. Daardoor is de betekenis van het cijfer voor wereldoriëntatie onduidelijk en worden de ICT-vaardigheden en –

talenten van kinderen onvoldoende gevaloriseerd.

Begeleiding Het team brengt noch de beginsituatie noch de thuissituatie voor de ICT-kennis en de mogelijkheden van de kinderen in kaart.
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het lerarenteam vertrouwt de begeleiding of remediëring van de kinderen met moeilijkheden voor technische vaardigheden in hoofdzaak toe aan de ICT-coördinator. Indien er bij een ICT-opdracht in de klaspraktijk problemen opduiken, bieden de leraren doorgaans zelf ondersteuning of schakelen ze medeleerlingen in.

Professionalisering Niettegenstaande de ICT-coördinator bereid is nascholingen voor leraren te organiseren, werd hiervan tot nu toe nog weinig gebruik gemaakt. De mate waarin leraren ingaan op externe nascholingsinitiatieven die erop gericht zijn om hun ICT-vaardigheden te verhogen of om de meerwaarde van het ICT-gebruik binnen een krachtige leeromgeving te verkennen, is leraarafhankelijk. Recent vond er een teamgerichte nascholing plaats over het gebruik van media.
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

3.1.1.6 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

Voldoet

De lagere afdeling streeft de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor sociale vaardigheden in voldoende mate na. Op basis van de leerplandoelen en schoolthema's gebonden aan een onderwijsleerpakket stimuleert de school de ontwikkeling van sociale vaardigheden door activiteiten en werk- of groeperingsvormen geïntegreerd binnen verschillende leergebieden aan te bieden.

Curriculum Om een breed aanbod rond sociale vaardigheden op klas- en schoolniveau dat afgestemd is op de eindtermen te willen verzekeren, gebruikt het team de leerplandoelen wereldoriëntatie, domein 'mens', als referentiekader. Een inventarisatie van de klas- en schoolinitiatieven bracht de bestaande werking in kaart. De voorziene klasactiviteiten werden, naast de koppeling met een aantal werkvormen (kringgesprek, groepswork, hoekenwork, tussendoortje) aan de betreffende leerplandoelen gelinkt. De meeste groepsleraren willen het aanbod bewaken door de verschillende initiatieven op te lijsten naast de leerplandoelen. Deze documenten brengen de gradatie en mogelijke overlappingen en hiaten binnen het aanbod op schoolniveau niet in beeld.

De leraren selecteren op jaarbasis vier thema's vanuit een onderwijsleerpakket om specifieke items gerelateerd aan de sociale vaardigheden te ontwikkelen. De inhoudelijke afbakening per leeftijdsgroep wordt algemeen in overleg bepaald. De verdere inhoudelijke uitwerking berust bij de individuele klasleraar. Het team van Het Klimtouw heeft de gewoonte om voornamelijk bij de start van een thema klasoverschrijdende activiteiten te organiseren.

Het domein 'gespreksconventies' krijgt op klasniveau een invulling vanuit de onderwijsleermethode Nederlands met onder meer gespreksregels die een vlotte en correcte communicatie mogelijk maken.

'Samenwerken' krijgt in de alle klassen kansen binnen de gehanteerde werk- en groeperingsvormen met onder meer partner- en groepswork en hoeken- of contractwork. De leerlingenraad, het tutorlezen en de openluchtklassen zijn voorbeelden waarbij leerlingen vaardig leren worden in het 'samen – werken' met anderen. Bij dergelijke initiatieven krijgen de leerlingen ook kansen om van andere kinderen te leren.

De 'relatiewijzen' komen sterk geïntegreerd aan bod binnen verscheidene leergebieden. Onder meer via werkvormen als 'Coöperatief Leren in Multiculturele groepen' en 'Placemat' in beide lagere afdelingen en via het peter-of-meter-systeem in Het Klimtouw oefenen de leerlingen in het leiding geven en het onder leiding van een medeleerling meewerken.

Het project 'Mijn Eigen Goed Antwoord' in samenwerking met de plaatselijke politie en de aandacht voor relationele en seksuele opvoeding ondersteunen de leerlingen in hun maatschappelijke weerbaarheid. Het team leert de leerlingen respectvol om te gaan met diversiteit.

Ook via de spelkoffers en het organiseren van voorstellingen over het thema 'pesten' stimuleert de school de ontwikkeling van sociale vaardigheden.

Andere klas- en schoolinitiatieven krijgen een concrete invulling via de lessen godsdienst en zedenleer.

In de kleuterafdeling werken de teamleden geïntegreerd aan de ontwikkeling van de sociale vaardigheden. Screening en opvolging zijn binnen het observatiesysteem voorzien. Hiermee wil de school van jongs af aan aandacht schenken aan de ontwikkeling van deze eindtermen.

Onderwijsorganisatie
Klasmanagement

De meeste initiatieven in verband met sociale vaardigheden krijgen een geïntegreerde benadering in verschillende leergebieden. Een aantal leraren wil met doelgerichte lessen, voornamelijk bij de start van een nieuw thema, bepaalde aspecten van de sociale vaardigheden specifiek benadrukken.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Het team maakt gebruik van verschillende bronnen en didactische materialen om het onderwijsaanbod te stofferen.

Infrastructuur

Tot voor de start van de infrastructuurwerken op de speelplaats van de lagere afdeling van De Toverberg, beschikte het team over een time-outhoek waar leerlingen, indien nodig, tot rust konden komen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De sociale vaardigheden krijgen een permanente mondelinge evaluatie tijdens de specifiek georganiseerde initiatieven en de geïntegreerde activiteiten.

Een klasscreening naar het welbevinden van de leerlingen levert relevante informatie aan het schoolteam om gerichte individuele of groepsgebonden acties op te zetten. De intensiteit hiervan is leraarafhankelijk.

Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig
Interne / externe communicatie

Het team rapporteert periodiek over een aantal aspecten van sociale vaardigheden. Criteria om de observatiegegevens te objectiveren bestaan vooralsnog niet.

De reflectiekaart, gelinkt aan de geselecteerde thema's op schoolniveau, is een voorbeeld van goede praktijk waarbij de leerlingen kansen krijgen tot zelfevaluatie over een concrete activiteit. Deze reflectiekaart kan nog geoptimaliseerd worden door leerlingen ook te laten nagaan in welke mate ze bepaalde doelen in verband met sociale vaardigheden beheersen.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Zorg
Beeldvorming

Vanuit reële situaties en problemen zet het pedagogisch team initiatieven op om leerlingen extra te begeleiden in de ontwikkeling van hun sociale vaardigheden. Hierbij kiest zij ervoor om dit voornamelijk op een ontwikkelingsgerichte, positief-stimulerende manier te doen. Binnen het multidisciplinair overleg (MDO)

en het leerlingendossier krijgen deze aspecten indien relevant ook een plaats.

Afstemming met partners <i>Samenwerking</i>	Het CLB begeleidt het team in de aanpak van sociaal ongewenst gedrag. Een aantal kinderen krijgt ook door externe hulpverleners de nodige ondersteuning in de verdere ontwikkeling en sturing van hun sociale vaardigheden. De school werkt samen met de ouders in functie van een gezamenlijke aanpak.
Sociale en emotionele begeleiding <i>School- en klasklimaat</i>	Klas- en schoolafspraken, takenborden, beloningssystemen, een anti-pestaanpak en een empathische doch krachtige lerarenstijl beogen een aangenaam en veilig klas- en schoolklimaat.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i>	De voorbije jaren zette het team zich in om zich deskundiger te maken in het gebruik van werkvormen waarbij leerlingen de eindtermen in verband met samenwerken kunnen oefenen. Recent stond een pedagogische studiedag in het teken van het versterken en bijsturen van sociaal gedrag.
Visieontwikkeling	Eerder impliciet ontwikkelde het team een visie over de ontwikkeling van de sociale vaardigheden door het gebruik van een onderwijsleerpakket voor de uitwerking van een aantal schoolgebonden thema's.
Kwaliteitszorg	Op basis van een aantal vastgestelde knelpunten stuurde het team de werking op het vlak van sociale vaardigheden bij.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor de kwaliteitsbewaking van deze variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Motivering

De school ontwikkelde nog geen uitgeschreven visie op professionalisering. Het summiere nascholingsplan beperkt zich tot een overzicht van de geplande individuele en teamgerichte nascholingsactiviteiten voor dit schooljaar. Er worden geen criteria of prioriteiten voor nascholing vooropgesteld. Wel verwacht het intern leiderschap dat elk personeelslid jaarlijks aan een aantal professionaliseringsinitiatieven participeert. Mede daardoor tonen de meeste teamleden een nascholingsbereidheid. De directeur maakt daarbij haar voorbeeldfunctie waar.

De school organiseert geen systematische behoeftepeilingen om de professionaliseringsnoden van de teamleden in kaart te brengen. Naar aanleiding van een functioneringsgesprek krijgen de teamleden wel de kans om nascholingsbehoeften te bespreken. De directie informeert hen geregeld over het brede nascholingsaanbod, zodat leraren voor hun individuele nascholing vanuit eigen interesses en behoeften een vrije keuze kunnen maken. Het intern leiderschap bewaakt de relevantie van de individuele nascholingsinitiatieven voor het persoonlijk functioneren van het teamlid of voor de schoolwerking.

De teamgerichte nascholingen zijn meer gestoeld op de schoolprioriteiten en op een consultatie van de teamleden. Naar hun mening krijgen de leraren voldoende inspraak bij de keuze van de thema's voor de gemeenschappelijke nascholingen. Ze geven aan het meest gebaat te zijn bij nascholingsinitiatieven die onmiddellijk toepasbaar zijn in de klaspraktijk. De directeur speelt hier op in door soms zelf ook vorm te geven aan pedagogische studiedagen of door pedagogisch-didactische onderwerpen van de personeelsvergaderingen grondig inhoudelijk voor te bereiden.

De drie vestigingen hebben een eigen professionaliseringscultuur die door het intern leiderschap gerespecteerd wordt. Ook de mate van collegiale consultatie en samenwerking is verschillend tussen de vestigingen. Hoewel de meeste teamleden geregeld bij elkaar te rade gaan en materiaal uitwisselen, kent het aanwenden van interne expertise nog groeikansen. Hospiteren is niet aan de orde. De school heeft geen inhoudelijke werkgroepen om de expertise-uitwisseling op het vlak van leergebieden te stimuleren en te ondersteunen. Sommigen zien ook nog te weinig de rijkdom in van de specifieke deskundigheid die aanwezig is in de verschillende vestigingsplaatsen en vanuit verschillende disciplines. Bovendien staat een aantal teamleden nog te weinig open voor de mogelijkheden om te leren van elkaars expertise waardoor er kansen tot transfer en interne deskundigheidsbevordering worden gemist.

De school doet geregeld een beroep op de pedagogische begeleiding onder meer voor het doelgericht observeren in de kleuterschool, de uitwerking van het algemeen beleidsplan of de implementatie van vernieuwingen naar aanleiding van de aanbevelingen uit de vorige doorlichting.

Met het oog op multiplicatie rapporteren teamleden op personeelsvergaderingen over inzichten, vaardigheden en materiaal verworven tijdens gevolgde individuele nascholingen. Globaal wordt van de teamleden verwacht dat ze opgedane inzichten of vaardigheden proberen te implementeren, zodat de effecten merkbaar zijn op de klasvloer of in de schoolwerking. Teamleden kunnen tijdens personeelsvergaderingen reflecteren over hun ervaringen met de implementatie.

Nascholingsinitiatieven worden vooral informeel geëvalueerd. De effecten van individuele en collectieve nascholingen of begeleidingsinitiatieven worden niet systematisch in beeld gebracht.

De school heeft nog een weg te gaan op het vlak van visieontwikkeling en interne kwaliteitszorg. Daardoor beschikt ze niet over een gezamenlijke visie gebaseerd op een sterkte-zwakke analyse. Een gefundeerde visie is nodig om een professionaliseringsbeleid uit te tekenen met inhoudelijke criteria en met prioriteiten op middellange en lange termijn. Een uitgewerkt beleid op het vlak van deskundigheidsbevordering kan er tevens voor zorgen dat er meer expliciete aandacht gaat naar het efficiënter valoriseren van de interne expertise.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ontwikkeling.

Motivering

Het pedagogisch project van de school kende een vertaling naar een zorgvisie. Deze visie bestaat uit een beknopte beschrijving van de verschillende zorgniveaus. Vertrekpunt is een positief schoolklimaat waarin het welbevinden van de kinderen centraal staat. De klasleraren worden beschouwd als de eerste verantwoordelijken voor de zorg. Voor de tweedelijnszorg kunnen de leraren rekenen op het zorgteam. Daar waar de zorgleraar vooral ondersteuning biedt op leerlingenniveau, werken de zorgcoördinator en het CLB meer op leraar- en schoolniveau. Op leerlingenniveau biedt de zorgcoördinator ondersteuning op het vlak van de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Om de beginsituatie en de ontwikkeling in kaart te brengen, stelt de school over elk kind een leerlingdossier samen dat doorheen de schoolloopbaan wordt aangevuld. De kleuterafdeling koos zeer recent voor de invoering van een nieuw digitaal observatiesysteem. Dit uitgebreid systeem bevat zowel doelen rond de basiskenmerken en de brede ontwikkeling als doelen uit het koepeleigen doelenboek. Daardoor garandeert dit observatiesysteem een zeer brede beeldvorming van de kleuters. De leraren zijn momenteel nog zoekende naar de meest efficiënte manier om dit kindvolgsysteem te implementeren. Om de beeldvorming met het oog op de overgang naar het eerste leerjaar te vervolledigen leggen de oudste kleuters een schoolrijpheidstest af.

In de lagere afdeling maakt de school gebruik van een leerlingvolgsysteem voor spelling en wiskunde. Ook voor technisch lezen worden de leerlingen regelmatig gescreend. Daarnaast organiseert het zorgteam twee keer per schooljaar een bevraging van het welbevinden bij alle leerlingen van de lagere afdeling. Jaarlijks wordt aan de ouders gevraagd om mogelijke problemen te signaleren in een zorgbrief. De informatie uit deze screenings, aangevuld met de prestaties op eigen en methodegebonden toetsen, moeten de leraren in staat stellen om risico-leerlingen tijdig te detecteren. Toch zijn niet alle leraren even probleemgevoelig waardoor het risico bestaat dat kinderen door de mazen van het zorgnet glippen.

Om de overstap naar een volgende klasgroep te bevorderen vinden er overgangsgesprekken plaats in aanwezigheid van de zorgcoördinator of de directeur. Leidraad voor deze gesprekken is een eindverslag per leerling waarin de vorige leraar problemen kan signaleren. Dit document kan geoptimaliseerd worden door het af te stemmen op alle leergebieden en op de leergebiedoverschrijdende thema's en hun domeinen. Hoewel dit eindverslag ook ruimte biedt voor talenten van kinderen als aanknopingspunt voor een positieve beeldvorming en aanpak, wordt dit luikje nog weinig ingevuld. Leraren kunnen ook aangeven welke extra maatregelen of hulpmiddelen in de klas werden gehanteerd. Overgangsgesprekken aan de hand van deze eindverslagen moeten een zekere zorggevoeligheid en continuïteit in de zorg garanderen. Een aantal leraren maakt echter nog onvoldoende gebruik van deze informatie om verticale samenhang in de zorg te bewerkstelligen.

Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling zijn de meeste leraren zich bewust van hun verantwoordelijkheid op het vlak van de eerstelijnszorg. Zij nemen verschillende initiatieven om in een gedifferentieerd aanbod te voorzien. Sommige leraren werken daarbij planmatig en doelgericht door preventieve en remediërende activiteiten aan te geven in hun planningsdocumenten. Ook in de evaluatie en de rapportering wordt met groene cijfers soms ingespeeld op de verschillen tussen leerlingen. Het intern leiderschap is zich ervan bewust dat de school er nog te weinig in slaagt om een adequaat antwoord te bieden op de specifieke noden van hoogbegaafde leerlingen.

Het zorgteam streeft naar een handelingsgericht zorgbeleid waarbij op basis van een heldere beginsituatie en probleemstelling specifieke doelstellingen worden geformuleerd, doelgerichte maatregelen worden afgesproken en interventies worden geëvalueerd. Zij ontwikkelde daartoe verschillende ondersteunende documenten die houvast moeten bieden bij de signalering, het MDO, de remediëring en de evaluatie van de effectiviteit van de ondernomen zorgacties. Soms vinden zorgafspraken echter nog te moeizaam hun weg naar de klaspraktijk. Een aantal leraren maakt niet systematisch gebruik van deze documenten of heeft het moeilijk met het daadwerkelijk en gelijkgericht omzetten van de gemaakte afspraken in de intentionele ondersteuning en begeleiding van leerlingen.

Op basis van de MDO's en de resultaten van het leerlingvolgsysteem opteert de school ervoor om de zorgleraar vooral in te zetten voor het verlenen van verhoogde zorg in de eerste en tweede graad van de lagere afdeling van De Toverberg. Het accent ligt daarbij op klasinterne of –externe remediëring van wiskunde en Nederlands. Anderstalige leerlingen in de derde graad krijgen specifieke ondersteuning op het vlak van woordenschatverwerving. Door de kleinschaligheid van Het Klimtouw en de keuze voor kleinere graadsklassen bij de oudste kleuters in De Toverberg, wordt in deze vestigingen van de klasleraren verwacht dat ze meer ruimte hebben om zelf in te spelen op de specifieke zorgbehoeften van kinderen. Hoewel het zorgteam wel kan ingeschakeld worden voor gerichte observaties of advies, geeft een aantal leraren toch aan op het vlak van zorg meer nood te hebben aan een klankbord en aan een meer intensieve zorgondersteuning op leerling- en leraarniveau.

De school werkt intensief samen met het CLB. Wanneer bij hardnekkige psychosociale of leerproblemen de draagkracht van de school wordt overschreven, schakelt de school in overleg met ouders externe hulp in.

Onder impuls van het intern leiderschap heeft de school er doelbewust voor gekozen om het zittenblijven significant terug te dringen. Daardoor zijn er in deze school duidelijk minder leerlingen die achter zitten op leeftijd. Met haar eerste- en tweedelijnszorg probeert de school ervoor te zorgen dat de leerlingen aansluiting houden bij hun leeftijdsgenoten. Kinderen met specifieke noden kunnen rekenen op stimulerende, compenserende of dispenserende maatregelen. In de derde graad maakt de school in overleg met de ouders gebruik van curriculumdifferentiatie om voor een beperkt aantal leerlingen individuele leertrajecten uit te tekenen.

Het zorgteam maakt onder meer gebruik van het leerlingvolgsysteem, de genormeerde leestoetsen en de zorgfiches om de doeltreffendheid van zorginterventies of specifieke acties te evalueren en bij te sturen. Zo werd het tutorlezen ingevoerd, geëvalueerd en bijgestuurd en werd het team via een pedagogische studiedag gesensibiliseerd op het vlak van leesonderwijs en –promotie. Toch is er nog een groeimarge in het systematisch op schoolniveau analyseren van de beschikbare outputgegevens met het oog op een evaluatie en optimalisering van het onderwijsaanbod en van de leerbegeleiding.

Onder meer naar aanleiding van de omvorming van de lestijden voor gelijke onderwijskansen (GOK) naar lestijden in verband met sociaal-economische status (SES) maken de zorgcoördinator en de directeur momenteel werk van een hertekening van de zorgvisie volgens de principes van het zorgcontinuüm. De school stelt daarbij ook een evaluatie van de implementatie van deze vernieuwde visie voor in haar prioriteiten.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

In het schooljaar 2010-2011 vond een directiewissel plaats. De huidige directeur leidt met haar gedrevenheid, werkkraft en organisatietalent het schoolleven op de drie vestigingsplaatsen in goede banen. De teamleden weten haar bereikbaarheid, openheid en betrokkenheid ten aanzien van alle onderwijsparticipanten en haar respect en interesse voor de eigenheid van de verschillende vestigingen zeker te waarderen. Klasbezoeken, functioneringsgesprekken en frequent informeel overleg zorgen voor begeleiding en ondersteuning van de teamleden.

Bij het uitstippelen van haar beleidslijnen voelt de directeur zich ondersteund door de pedagogische begeleiding. Binnen de school kan ze rekenen op het pedagogisch team als klankbord dat mee gestalte kan geven aan het intern leiderschap. In dit pedagogisch team zetelen de zorgcoördinator en een vertegenwoordiging van leraren uit de drie vestigingsplaatsen. Door deze samenstelling is het pedagogisch team in principe goed geplaatst om vanuit visieontwikkeling samen richting te geven aan het onderwijskundig beleid. Dit schooljaar staat de vergaderfrequentie van het pedagogisch team op een lager pitje waardoor haar stuwende en sturende rol momenteel beperkter is. De directeur neemt zelf enorm veel werk op haar schouders, zodat een ondersteunend netwerk dat mee de pedagogisch-didactische koers uitzet en bewaakt geen overbodige luxe is.

De school kent nog een groeimarge op het vlak van visieontwikkeling en gezamenlijke doelgerichtheid. Een aantal teamleden beschouwt het uitdenken en vertalen van een visie in concrete prioriteiten en doelen vooral als een taak van het intern leiderschap. Mede vanuit haar pedagogisch project maakte de school de laatste jaren een inhaalbeweging door het welbevinden en de ontwikkeling van sociale vaardigheden centraal te plaatsen in haar aanpak. Deze visie wordt echter niet door alle teamleden onderschreven, waardoor niet iedereen even bereid is om mee te gaan op de ingeslagen weg. Een aantal teamleden geeft aan dat het ritme van de vernieuwings- en verbeteringsacties hun draagkracht dreigt te overschrijden. De afbakening van een beheersbaar aantal prioriteiten vanuit een gedragen visie en een meer geleidelijke implementatiestrategie kunnen het draagvlak voor de vernieuwingen binnen het team vergroten.

Het is de verdienste van de directeur dat ze met verschillende initiatieven prioritair meer aandacht vraagt voor de pedagogisch-didactische aspecten van de schoolwerking en leraren ook aanzet om meer leerplangericht te werken. Met enkele ingrepen kan het onderwijskundige aspect tijdens formele overlegmomenten nog aan belang winnen. Vanuit een democratisch en toch richtinggevend leiderschap biedt de directeur de teamleden van de verschillende vestigingsplaatsen doorheen de vele afzonderlijke en gezamenlijke overlegmomenten kansen tot participatieve besluitvorming. Daardoor is er tijdens de besluitvormingsprocessen aandacht voor de specificiteit van de kleuterafdeling en van de beide vestigingen in de lagere afdeling.

Ouders en leerlingen kunnen actiever betrokken worden in het onderwijskundig beleid. Mogelijk zal de omvorming van het oudercomité naar een ouderraad leiden tot een meer inhoudelijke inbreng van de ouders in het schoolbeleid. De school kan vanuit de leerlingenraden de stem van de leerlingen explicieter consulteren.

De school beschikt niet over een uitgeschreven visie op kwaliteitszorg. Acties om de kwaliteit te verbeteren vloeien tot op heden in hoofdzaak nog voort uit de aanbevelingen in het vorige doorlichtingsverslag. Er is geen cultuur van systematische zelfevaluatie of interne kwaliteitszorg waarbij de school geregeld de sterktes en zwaktes van de schoolwerking in kaart brengt en bijstuurt. Recent vonden geen tevredenheidsonderzoeken bij ouders of teamleden plaats. De school bevraagt wel twee keer per schooljaar het welbevinden van de leerlingen in de lagere afdeling en neemt sinds een aantal jaren deel aan de koepelgebonden eindtoetsen. Het is echter nog geen gewoonte om deze beschikbare outputgegevens grondig te analyseren op schoolniveau en er kritisch over te reflecteren met het hele team

met het oog op het formuleren van doelgerichte verbeteracties.

De school beschikt over voldoende beleidskracht om in de toekomst correcte invulling te geven aan de geformuleerde tekorten in verband met de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift en in verband met de bewaring van de lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift. Het inspectieteam plant hiervoor geen opvolgingscontrole.

Voor het talenbeleid staat de school aan het begin van een ontwikkelingstraject. Op uitvoeringsniveau onderneemt de school wel een aantal initiatieven om het taalvaardigheidsonderwijs te ondersteunen zoals het tutorlezen, de voorleesweek, de jeugdboekenweek en een leesmarathon.

De school wendt de SES-lestijden aan om optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen te realiseren. De gekozen doelstellingen sluiten goed aan bij de evaluatie van de vorige GOK-cyclus. Een betere analyse van de outputgegevens en een onderzoek naar het rendement van de inspanningen, ziet de school als een volgende stap binnen haar ontwikkelingsproces.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichte werking en de systematische bewaking van het onderwijsaanbod in de kleuterafdeling.
- De doelgerichte en geïntegreerde activiteiten die kleuters aanzetten tot experimenteren en exploreren om op een speelse manier wiskundige inzichten te verwerven en muzisch-creatieve talenten te ontwikkelen.
- De graduele opbouw van kalenders en het puzzelsysteem, de pictogrammen en de hoekenverrijking met getalbeelden en materialen ter ondersteuning van de wiskundige initiatie.
- De keuze voor een nieuw observatiesysteem dat afgestemd is op de leerplandoelen en zorgt voor een bredere beeldvorming over de ontwikkeling van de kleuters.
- De inspanningen van het kleuterteam om ouders nauwer te betrekken door hen geregeld te informeren over de ontwikkeling van hun kind en over de activiteiten in de klas.
- De doelbewuste aandacht voor het stimuleren van communicatieve vaardigheden Frans.
- De specifieke initiatieven op het vlak van (inter)actief leren voor het leergebied Frans waardoor de spreekdurf wordt bevorderd en leerlingen interesse hebben voor het leren van een vreemde taal.
- De vele kansen die de leerlingen binnen verschillende leergebieden krijgen om ICT-vaardigheden te oefenen.
- De verschillende klas- en schoolinitiatieven en het gebruik van coöperatieve werkvormen die de ontwikkeling van de sociale vaardigheden stimuleren.
- De betrokkenheid van de leerlingen bij de evaluatie van sociale vaardigheden en de expliciete aandacht voor deze leergebiedoverschrijdende eindtermen in het rapport.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De stimulansen vanuit het intern leiderschap om de professionele ontwikkeling van de teamleden te bevorderen waardoor de meeste teamleden een nascholingsbereidheid tonen.
- De collegiale samenwerking waarbij de meeste teamleden samen activiteiten plannen, materiaal en ervaringen uitwisselen en bij elkaar te rade gaan.
- De overgangsgesprekken aan de hand van een verslag dat problemen van kinderen en de genomen maatregelen voor een aantal aspecten in beeld brengt en ook ruimte biedt om specifieke talenten weer te geven.
- De significante reductie van het zittenblijven vanuit een veranderde visie en vanuit de verschillende initiatieven binnen de eerste- en tweedelijnszorg.
- De aanzetten tot handelingsgericht werken onder meer aan de hand van een zorgfiche.

Wat betreft het algemeen beleid

- De bereikbaarheid en open houding van de directeur ten opzichte van alle participanten en haar betrokkenheid bij de verschillende facetten van het schoolleven van de drie vestigingsplaatsen.
- De aandacht van het intern leiderschap om te streven naar een schoolbeleid waarbij onderwijskundige aspecten meer op de voorgrond komen en waarbij het team gestimuleerd wordt om meer doelgericht te werken.
- De inspanningen van de directeur om teamleden via klasbezoeken, functioneringsgesprekken en positieve feedback te stimuleren en te ondersteunen.
- Het gedreven en richtinggevend leiderschap met zorg voor participatieve besluitvorming.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In de kleuterafdeling de ontwikkeling van wiskundige begripsvorming meer intentioneel ondersteunen vanuit een gradueel opgebouwde begrippenlijst.
- De efficiëntie van de implementatie van het nieuwe observatiesysteem in de kleuterafdeling tussentijds evalueren en optimaliseren.
- Tijdens de lessen de kansen tot spontane mondelinge interactie en het gebruik van Frans als doeltaal verhogen om het natuurlijke taalgebruik te bevorderen.
- Voldoende didactische materialen voorzien voor het leergebied Frans in de beide lagere afdelingen.
- De evaluatie- en rapporteringspraktijk voor het leergebied Frans afstemmen op de uitgangspunten van het leerplan en de eindtermen.
- Op basis van een gedragen schoolvisie en –planning afspraken maken die een gedeelde en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het nastreven van de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT bewerkstelligen.
- Voor ICT systematisch de beginsituatie van de leerlingen in kaart brengen en voorzien in een transparante en evenwichtige evaluatie en rapportage over hun vorderingen.
- De functionele werking van noodzakelijke randvoorwaarden voor ICT optimaliseren.
- Voor sociale vaardigheden eventuele overlappingen en hiaten in het onderwijsaanbod op schoolniveau in beeld brengen en een graduele opbouw afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen garanderen.
- De evaluatie en rapportage over sociale vaardigheden door de leerkracht optimaliseren aan de hand van criteria om de observatiegegevens te objectiveren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het professionaliseringsbeleid van de school concreet vormgeven met prioriteiten en criteria op basis van een gedragen visie, een behoeftebevraging en een sterkte-zwakte analyse van de school en de teamleden.
- De interne expertise efficiënter en explicieter benutten om de deskundigheid van teamleden te verhogen.
- De beeldvorming over de beginsituatie vervolledigen door in de verslagen voor de overgangsgesprekken te zorgen dat alle leergebieden, domeinen en leergebiedoverschrijdende thema's vertegenwoordigd zijn.
- Vanuit de nieuwe zorgvisie de taken en de verantwoordelijkheden van het zorgteam en de leerkrachten uitklaren en zorgen voor een evenwichtige ondersteuning op leerlingen-, leraar- en schoolniveau in de verschillende afdelingen.
- De nodige garanties op continuïteit en gelijkgerichtheid in de zorg voor leerlingen met specifieke noden inbouwen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De gelijkgerichtheid bevorderen door te investeren in gezamenlijke visieontwikkeling als fundament voor het afbakenen van schoolprioriteiten op (middellange) termijn en het faseren van vernieuwingen.
- Binnen de school het ondersteunend netwerk verder uitbouwen en inzetten zodat onderwijskundige opdrachten gedelegeerd kunnen worden en er een gedeelde verantwoordelijkheid kan groeien.
- De eigen kwaliteit systematisch onderzoeken en bewaken door vanuit tevredenheidsonderzoeken en outputgegevens de sterktes en zwaktes in kaart te brengen, te analyseren en samen te bespreken als basis voor doelgerichte acties.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- De voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift correct uitvoeren en de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift correct bewaren (decreet basisonderwijs - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998).

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor **kleuteronderwijs** en **lager onderwijs**.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Els Ver Eecke de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	